

# SULAWESI

Z Brna až na konec světa



Obr. 1 – Skalní hroby Torajů s dřevěnými figurinami zemřelých

CELEBES NEBOLI SULAWESI JE JEDNÍM Z OSTROVŮ VELKÝCH SUND. LEŽÍ V INDONÉSII A JE JEDENÁCTÝM NEJVĚTŠÍM OSTROVEM NA SVĚTĚ A TŘETÍM NEJVĚTŠÍM V INDONÉSII. MODERNÍ NÁZEV SULAWESI POCHÁZÍ ZE SLOV SULA (OSTROV) A BESI (ŽELEZO) A ODKAZUJE NA HISTORII, KDY SE ODTUD VYVÁŽELA ŽELEZNÁ RUDA TĚŽENÁ Z JEZERA LAKE MATANO. NA MAPĚ CELÝ OSTROV VYPADÁ JAKO CHOBOTNICE SE ČTYŘMI ROZTAŽENÝMI CHAPADLY. V SEVERNÍ ČÁSTI OSTROVA SE SKRÝVAJÍ JEDNY Z NEJHEZČÍCH LOKALIT PRO POTÁPĚNÍ A ŠNORCHLOVÁNÍ V INDONÉSII, BUNAKEN A TOGIANSKÉ OSTROVY. VE VNITROZEMÍ SE NACHÁZÍ TAJEMNÁ OBLAST NÁRODA TORAJA S FASCINUJÍCÍMI POHŘEBNÍMI RITUÁLY A V JIŽNÍ ČÁSTI HLAVNÍ MĚSTO MAKASSAR SE STOPAMI HOLANDESKÝCH KOLONIÁLNÍCH VLIVŮ.

Turisticky nejnavštěvovanější oblastí ostrova Sulawesi je jeho centrální část, kde se nachází území kultury Toraja. Jejím nejtypičtějším znakem je architektura. Torajové staví své domy na vysokých kůlech a jejich střechy mají tvar lodí (obr. 2). Místní legenda vypráví o tom, jak se na ostrov dostali první lidé tohoto národa. Na moři byli zastíženi bouří, která jejich lodi poškodila natolik, že už nebyly na moři použitelné. Trosky lodí použili Torajové na stavbu svých nových domů – tongonanů. Proto prý mají střechy na Toraje charakteristický tvar lodí se zdviženými příďemi a jsou obráceny k severu, odkud připluli předkové dnešních obyvatel.

### **Toraja – země obřadů**

Někdy se říká, že Toraja je zemí obřadů – návštěvníky překvapuje jejich četnost a okázalost. Jsou to obřady související s úrodou, zasvěcením nově postaveného domu, ale především pohřební obřady, které jsou velkými a mimořádnými událostmi podléhajícími přísným pravidlům. Pohřební slavnosti jsou vyvrcholením života celé vesnice i jejího okolí. Torajové pohřbívají své příbuzné nejčastěji do vysoko umístěných skalních hrobů, a to ve společnosti dřevěných figurín (obr. 1). Tyto loutky, zvané „tau-tau“, jsou vyřezány přesně podle tělesných



Obr. 2 – Domy Torajů mají tvar lodí podle dávné legendy



Obr. 3 – Pohřební slavnosti Torajů trvají několik dní



Obr. 4 – Rituální obětování bůvolů a prasat



Obr. 5 – Zabijačka na Sulawesi – kuchání pětímetrové krajty



Obr. 6 – Uzený netopýř je místní pochoutkou

rysů zemřelého a jsou také oblečeny do jeho oděvu. Torajové totiž věří, že kdyby se zemřelí chtěli vrátit na svět, který opustili, použijí oči a oblečení právě ze své tau-tau.

Než je však zemřelý uložen do hrobu, uplyne dosti dlouhá doba, hlavně proto, aby pozůstalí nashromáždili finanční prostředky pro uspořádání velkolepého pohřbu. Tělo zemřelého je nabalzamováno a mrtvola je na několik měsíců uložena ve vyhrazené části domu. Zbytek rodiny se k mumii chová tak, jako by nebožtík dosud žil, mluví s ní a denně jí nosí jídlo i pití. Samotné pohřební slavnosti trvají několik dnů, je jim přítomno často i několik set hostů a v jejich průběhu jsou rituálně obětováni nejsilnější buvoli a prasata (obr. 3, 4). Čím více buvolů je při pohřbu zabito, tím výše v pomyslném kastovním systému nebožtík stál.

Bez zajímavosti určitě není také fakt, že ještě v relativně nedávné době první poloviny 20. století byli Torajové lovci lebek. Až s příchodem holandských protestantských misionářů se podařilo tento zvyk postupně vymýtit. Pokud budete chtít ostrov Sulawesi někdy navštívit, určitě si ho zamilujete. Nádherná příroda, moře, či kultura tohoto ostrova je nezapomenutelným zážitkem. ■

## Ing. Michal Franta

Absolvoval Ekonomickou fakultu Mendelovy univerzity v Brně a dvouletý studijní program v oborech psychologie, sociologie, marketing, ekonomika na Univerzitě v Minnesotě v USA. Pracuje jako kouč a trenér v oblasti komunikace. Cestování a fotografování se věnuje více než 15 let. Nejčastěji se pohybuje po vlastní ose a mezi jeho nejoblíbenější destinace patří Indonésie, Barma, Írán, Alžír, Jemen, Etiopie... ■

